

Bib-Hist

Medlemsblad for
Dansk Bibliotekshistorisk Selskab

3. Årgang
2005

Nummer 10

Dansk Bibliotekshistorisk Selskab næste arrangement er julemødet:

Onsdag 23. november 2005, kl. 17

Sted: Det kongelige Bibliotek

Store bogtyverier

Direktør Erland Kolding Nielsen fortæller
om bogtyverier fra bibliotekerne.

Tilmelding til mødet sker ved henvendelse til Biblioteksskolens reception,
tlf. 3258 6066 (senest mandag 21. november)

Sommeren er slut for i år – iflg. kalenderen, men den høje blå himmel og solens lys giver os i år et flot efterår – næsten som om sommeren ikke vil slippe sit tag i os. Læsning hører normalt til de mørke måneder, men vi vil trodse vejret og følge kalenderen og opfordre alle vore læsere til at gribe en god bog, fordybe sig i en roman eller dykke ned i historiens mange lag, som kan give anledning til mange overvejelser.

En af de bøger, der fortæller om vor egen historie, er serien Bibliotekshistorie, og umiddelbart før sommerferien udkom nr. 7, der med mere end 200 sider har et omfang, som ikke tidligere er set i publikationens historie.

Bib-Hist vil i de kommende numre bringe en kort omtale af de enkelte artikler.

<p style="text-align: center;">Bibliotekshistorie nr. 7 indeholder flg. artikler:</p>
--

Universitetsbiblioteket i Göttingen, oplysningstidens mønsterbibliotek. En beskrivelse af dets udvikling i pionertiden. Af Sigrd Schacht.

Bibliotekstilbud i København før de kommunale folkebiblioteker. Lejebiblioteker, klub- og foreningsbiblioteker samt folkebiblioteker ca. 1850-1885.
Af Kirsten Mosolff.

”Bibliotekssagen trænger til Organisation” Folkebibliotekerne i Danmark 1880-1920.
Af Laura Skouvig.

Tre efterreformatriske katolske biblioteker i København indtil 1962.
Af Helge Clausen.

”Biblioteket som musikkens skatkammer. Aspekter på et bibliotekarisk uddannelsesforløb.
Af Bent Christiansen.

Kort omtale af artiklen om Universitetsbiblioteket i Göttingen:

Kong Georg 2. af England var født til kurfyrste af Hannover. I 1733 udstedte han en forordning om oprettelse af et universitet i kurfyrstendømmet. Herved lagde han grunden til et videnskabeligt samfund, som skulle få stor betydning, der rakte langt ud over sted og samtid. Der blev ansat lærere med akademisk baggrund og bibliotekets første administrator var Friherre von Münchhausen. Han havde som mål at skabe et bibliotek af høj kvalitet, der kunne virke som drivkraft for forskningen og bidrage til at udbrede Göttingens ry som en videnskabernes højborg.

Bibliotekets første universelle bogsamling var på ca. 9.000 bind. Derudover modtog det en bogsamling på 700 bind og et par tusinde dubletter fra det kongelige bibliotek i

Hannover. Der blev indført pligtaflevering af alle Göttinger tryk. Og på den måde kom bibliotekets samling op på ca. 12.000 bind ved dets åbning - et tal, som først langt senere blev nået af andre tyske universitetsbiblioteker.

1739 blev anmeldelsestidsskriftet Neue Zeitungen von Gelerhrten Sachen grundlagt og heri blev bibliotekets anskaffelser anmeldt. Dette var stærkt medvirkende til at udbrede kendskabet til et rigt blomstrende universitetsbibliotek i Göttingen.

Münchhausens bibliotekstanker er inspireret af Leibnitz, som havde gjort sig mange tanker om biblioteker, deres formål, indretning, virksomhed og ideer. Leibnitz lagde vægt på gode kataloger, fri adgang til bøgernes benyttelse og en accessionspolitik anlagt efter brugernes behov.

Universitetsbiblioteket blev i sin samtid kendt viden om for sin imødekommenhed over for bibliotekets brugere. Åbningstiderne var officielt onsdage og lørdage, kl. 14 -18, men derudover havde både professorer og studerende adgang til samlingerne uden for åbningstiden, hvis de var i gang med større opgaver. Hjemlån af bøger var også tilladt - både for professorer og studerende (det sidste var uhørt i samtiden). De studerende skulle blot have en universitetslærer som garant for lånet, og så kunne de låne op til et dusin bøger ad gangen.

Universitetsbibliotekets markante ry bredte sig til resten af Europa - og på Det kongelige Bibliotek i København udviklede dets chef, Gotthilf Moldenhawer, biblioteket til at være et moderne brugsbibliotek, som i 1793 blev åbnet for offentligheden, og i begyndelsen af 1800-tallet blev der udarbejdet en systematisk katalog efter mønster fra Göttingen.

Sigrid Schachts artikel viser - på en overskuelig og spændende måde - hvordan man bevidst kan påvirke udviklingen i et område og målrettet satse på uddannelse og lærdom - gennem et bibliotek. Og hvor stærk en drivkraft og indflydelse et bibliotek kan have - på både samtid og eftertid - både i indland og udland.

Kommende arrangementer

Selskabet planlægger i januar-februar 2006 et besøg på Sankt Andreas Bibliotek i København, og følger derved op på artiklen i Bibliotekshistorie nr. 7 om katolske biblioteker.

Selskabets generalforsamling forventes afholdt i april/maj 2006 og det faglige indhold planlægges at omhandle Danmarks biblioteksforenings 100 års historie.

Studieturen i 2006 søges lagt til Vadstena i Sverige bl.a. med et besøg i Birgittinernes kloster.

Fra vor udsendte i Oxford...

Det forlyder, at den lille gruppe, som deltog i Selskabets studietur til Oxford 28. - 30. september 2005 havde en formidabel tur.

Redaktionen håber at kunne bringe et kort referat af turen i næste nummer af **Bib-Hist.**

ISSN 1603-1113

BIB-HIST er udgivet af Dansk Bibliotekshistorisk Selskab.

Dette nummer er redigeret af Bente Kaspersen (ansv.).

Afleveret til tryk, uge 42, 2005.

Abonnement opnås ved medlemskab af foreningen.

Indmeldelse sker til Johannes Balslev,

Gartnerparken 22, 4654 Fakse Ladeplads (E-mail: balslev@fakse-ldp.dk).

Medlemskab koster for institutioner: 300 kr., for personlige medlemmer: 150 kr.
(pensionister, studerende og ledige dog 100 kr.)

Selskabets hjemmeside: www.bibliotekshistoriskselskab.dk